

## KIRJALLINEN KYSYMYS 583/2001 vp

### Lasten silmälasien hankintakustannusten korvaaminen

#### *Eduskunnan puhemiehelle*

On perheitä, joissa useammalla lapsella on silmälasit pienestä pitäen. Eräillä heistä on kyse normaalia taittovikaa vaikeammasta tilanteesta. Heidän silmälasien käyttötarpeensa sanelevat erityisviat. Lapset kasvavat ja silmälasien uusiminen on usein jokavuotinen operaatio. Silmälasien hankkimiseen kuluu paljon varoja, mikäli perheessä on useita silmälasia tarvitsevia lapsia. Joissakin erityistapauksissa saatetaan korvata osittain silmälasien hankkimisesta aiheutuneet kulut 10 ikävuoteen asti. Sen jälkeen pudotaan pois kaikkien korvauksien piiristä. Silmälasien käyttö on kuitenkin yhä edelleen tarpeellista, koska silmävika pysyy. Se on yhtä tärkeää kuin hammasproteesien tai kuulolaitteiden käyttö.

Osittaisenkin korvauksen piiristä putoaminen tietää monesti perheille talouden vaikeutumista. Silmälasit ovat välttämättömät, että lapsi voi yleensä selviytyä elämässä eteenpäin.

Lasten silmälasien kustannusten korvaaminen auttaisi monia perheitä, varsinkin erityisvioletta kärsivien lasten perheitä silloin, kun kyseessä on useampi samantyyppisestä vammasta kärsivä lapsi. Verovähennys voitaisiin osoittaa niin pitkäksi aikaa, kun lapsi on alaikäinen.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

*Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä, että erityisistä silmien näkövioletta kärsivien lasten silmälasien hankintakustannukset korvataan perheille ja että korvaus ulotetaan koskemaan lapsia aina 18 ikävuoteen saakka?*

Helsingissä 3 päivänä toukokuuta 2001

Jouko Jääskeläinen /skl  
Marja-Leena Kemppainen /skl  
Päivi Räsänen /skl

### *Eduskunnan puhemiehelle*

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Rouva puhemies, olette toimittanut valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Jouko Jääskeläisen /skl ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 583/2001 vp:

*Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä, että erityisistä silmien näkövicioista kärsivien lasten silmälasien hankintakustannukset korvataan perheille ja että korvaus ulotetaan koskemaan lapsia aina 18 ikävuoteen saakka?*

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Silmälaseja korvataan näkövammaisille ja silmä-sairauksista kärsiville osana kunnallisen terveydenhuollon apuvälinepalveluja. Apuvälinehuollon järjestämisestä on säädetty kansanterveyslaissa ja erikoissairaanhoidolaissa.

Apuvälineiden saatavuutta on selvitetty vuonna 1994 sosiaali- ja terveysministeriön tekemällä tutkimuksella (STM, monisteita 1995:11) ja uudelleen vuonna 2000 Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksen toimesta (Stakes, Aiheita 9/2001). Stakesin selvityksen mukaan terveyskeskukset ja sairaalat luovuttavat silmälasia isojen taitevirheiden ja silmänsairauksien hoitoon hyvin vaihtelevasti. Kuitenkin alle 18-

vuotiaiden osalta voidaan todeta, että erot eri kuntien välillä eivät ole yhtä suuria kuin täysi-ikäisten osalta.

Apuvälineiden saatavuudessa olevia kunta-kohtaisia eroja on jatkossa syytä pyrkiä vähentämään. Tämä voi tapahtua esimerkiksi valtakunnallisilla suosituksilla. Arvioitaessa Stakesin raporttia, tullaankin samalla arvioimaan tarvetta laatia suosituksia apuvälineiden myöntämisperusteiden yhdenmukaistamiseksi. Jos tällaisten suositusten laatiminen nähdään tarpeelliseksi, voitaisiin näissä suosituksissa ottaa huomioon myös kysymyksessä esille otettu erityisongelma, joka koskee alle 18-vuotiaiden mahdollisuutta saada silmälasit kunnalta.

Kysymyksessä on eräänä ratkaisuvaihtoehtona esitetty verovähennyksen käyttöön ottamista. Verovähennys kuitenkin kohdentaa yleensä suurimman tuen sinne, missä perheen taloudellinen tilanne vaatii vähiten yhteiskunnan tukea eli suurituloisille. Kysymyksessä tarkoitetuissa erityistilanteissa lapsiperheille annettavan tuen suuruuden ei kuitenkaan pitäisi verovähennyksen tavoin määräytyä perheen tulojen perusteella vaan muiden yhteisesti sovittujen periaatteiden mukaisesti.

Apuvälineitä ei myöskään korvata sairausvakuutuksesta. Sairausvakuutuskorvausten laajentaminen apuvälineisiin ei olisi tarkoituksenmukaista, koska apuvälinehuolto toteutetaan kunnallisen palvelujärjestelmän kautta.

Helsingissä 23 päivänä toukokuuta 2001

Peruspalveluministeri Osmo Soininvaara

### *Till riksdagens talman*

I det syfte 27 § riksdagens arbetsordning anger har Ni, Fru talman, till behöriga medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsledamot Jouko Jääskeläinen /fkf m.fl. undertecknade skriftliga spörsmål SS 583/2001 rd:

*Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att familjer skall få kostnaderna ersätta vid glasögonanskaffning till barn som har speciella synfel, och för att ersättningen skall gälla barn ända upp till 18 års ålder?*

Som svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Glasögon ersätts till synskadade och personer som lider av ögonsjukdomar som en del av den kommunala hälso- och sjukvårdens hjälpmedelstjänster. Bestämmelser om anordnandet av hjälpmedelsservice finns i folkhälsolagen och lagen om specialiserad sjukvård.

Tillgången till hjälpmedel har utretts i den undersökning som social- och hälsovårdsministeriet gjorde 1994 (Social- och hälsovårdsministeriet, monisteita 1995:11) och igen 2000 genom en undersökning utförd av Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården (Stakes, Aiheita nr 9/2001). Enligt Stakes utredning bekostar hälsovårdscentralerna glasögon i väldigt varierande omfattning för behandling av svåra brytningsfel och ögonsjukdomar. När det gäller personer som är under 18 år kan man dock

konstatera att skillnaderna mellan olika kommuner inte är lika stora som när det gäller vuxna personer.

Det är skäl att sträva efter att minska kommunala skillnader i tillgången till hjälpmedel i fortsättningen. Det här kan till exempel ske genom riksomfattande rekommendationer. Vid utvärderingen av Stakes rapport kommer man samtidigt att värdera behovet av att göra upp rekommendationer för att förenhetliga grunderna för beviljandet av hjälpmedel. Om det anses nödvändigt med sådana rekommendationer skulle man i dem kunna ta i beaktande även det specialproblem som togs upp i spörsmålet, nämligen möjligheten för personer under 18 år att få glasögon av kommunen.

En alternativ lösning som föreslås i spörsmålet är att man skulle ta i bruk ett skatteavdrag. Skatteavdrag riktar emellertid i allmänhet det största stödet till familjer vars ekonomiska situation minst kräver samhällets stöd, dvs. till höginkomsttagare. I den specialsituation som avses i spörsmålet borde storleken på stödet till barnfamiljer inte på samma sätt som skatteavdrag bestämmas på basis av familjens inkomst, utan på andra principer som man kommer överens om gemensamt.

Hjälpmedel ersätts inte heller från sjukförsäkringen. Att utvidga sjukförsäkringsersättningarna så att de skulle gälla hjälpmedel vore inte ändamålsenligt, eftersom hjälpmedelsservicen förverkligas genom det kommunala servicesystemet.

Helsingfors den 23 maj 2001

Omsorgsminister Osmo Soininvaara